Visitationstal/predikan Märsta pastorat 20 oktober 2019

Söndagens tema: Att lyssna i tro
Söndagens texter: Andra årgångens texter

”Vi vill vara missionärer för de goda värden som vi står för.” Det sa Håkan Fäctare när vi besökte Arlanda och kapellet där i tisdags. Håkan är värdskapsutvecklare på flygplatsen och han lyfte fram hur viktigt det är att se alla vardagshjältar som vi har omkring oss; alla människor som genom sitt arbete, sitt bemötande och sin omsorg ser till att saker och ting fungerar. Håkan ser det som sin främsta arbetsuppgift att bekräfta goda gärningar.

Dagen därpå besökte vi Anstalten Storboda och då handlade det också om att bekräfta goda gärningar. Anstaltschefen Petter Wåhlberg påminde oss om Kriminalvårdens motto: ”Bättre ut.” När man lämnar fängelset ska man vara en bättre människa än man var när man låstes in. Tanken uttrycks på Kriminalvårdens vapensköld där det finns två nycklar, en i silver och en i guld. Med silvernyckeln låser man in det gamla som ska lämnas. Med guldnyckeln öppnar man för det nya, det goda som ska växa fram.

På onsdagskvällen möttes vi här i Valsta församlingshem. Då stod också frågor om goda värden och en god värdegrund i centrum. Nyckelordet för den kvällen var utan tvekan ”Schysst!”. Sara från SCHYSST! Ungdomsjour och Robban Zetterquist från Skånela IF var våra särskilt inbjudna gäster. Robban berättade att handbollsklubben står för tro, hopp och kärlek, Han betonade hur viktigt det är att alla små handbollsspelare blir sedda, uppmuntrade och bekräftade med tankar, ord och gärningar. Sara talade också om ungdomars behov av bekräftelse. Genom sociala medier bekräftas ofta ett ytligt jag som är snyggt, smalt, starkt och vackert. Den verkliga människan, den äkta människan som inte alltid är så smal och lycklig som hon tycker att hon borde vara, behöver också uppmärksammas.

Temat för den här biskopsvisitationen är ”Nära värden nära världen – dialog som mission”. Under de dagar som jag (och Sara Hillert och Anders Johansson) har varit här på besök har vi varit indragna i en dialog om vad det innebär att leva nära världen – precis som ni gör här i Märsta pastorat – vilka nära värden som Märsta pastorat vill vara missionärer för.

Håkan, Petter, Sara och Robban har påmint oss om något viktigt. Många av de värden och värderingar som vi som kyrka vill stå för och förmedla delas också av andra. Guds goda vilja med skapelsen kallas ibland med ett samlingsnamn för lagen. Gud har skapat alla människor och Gud har gett oss lagen för att vi ska kunna leva i fred med varandra även när vi tycker och tänker olika.

I dagens gammaltestamentliga läsning understryks att lagen inte är ofattbar eller ouppnåelig för oss. Vi måste inte leta efter den. Den finns inte i himlen så ingen måste åka upp dit för att hämta ner den. Den finns inte bortom havet så ingen måste resa iväg för att hämta hit den. Nej, säger dagens gammaltestamentliga läsning: Lagen är dig mycket nära. Den finns i din egen mun och i ditt eget hjärta. Därför kan du följa den. Därför kan flygplatspersonalen, Kriminalvården, ungdomsjouren och idrottsrörelsen följa den.

Nu är det inte riktigt så enkelt, och det ska vi strax återkomma till, men först vill jag säga: Varje människa har ett samvete som hon har fått från Gud. Samvetet hjälper oss att välja liv och lycka istället för död och olycka – i stora sammanhang och i små sammanhang. Det betyder, till exempel, att Gud hjälper oss att säga det goda och uppbyggliga och att undvika mobbning, skvaller och förtal eftersom vi känner att det är fel att tala illa om eller frysa ut andra människor. Det betyder också att Gud hjälper oss att bemöta andra människor med samma respekt som vi själva vill bli bemötta med. Vårt samvete är en grogrund för de goda gärningar som värdskapsutvecklaren på Arlanda flygplats vill bekräfta.

Märsta pastorat samspelar redan med många aktörer som vill värna och förmedla de nära värden som vi i ljuset av bibelordet kan beskriva som en gemensam och samvetsbaserad allmänmänsklig värdegrund. Det finns en önskan om att utveckla det samspelet ytterligare, bland annat genom ett mer genomtänkt interreligiöst samarbete. Under visitationen har vi då och då funderat över frågan vad som är kyrkans bidrag i det samspelet? Vad är vår unika *selling point*, vårt särskilda uppdrag eller vårt särskilda inspel? För att kunna besvara frågor av det slaget behöver man lyssna i tro.

Någonting som jag tydligt har hört under mitt besök här i Märsta pastorat är att ni vill fortsätta lyssna i tro. Ni vill fortsätta samtala om förväntningar på kyrkan och vilka möjligheter som Märsta pastorat har och vill utveckla. ”Det här är bara början, Karin” har ni sagt till mig. Och sedan har ni berättat om små plantor som gror, små tankefrön som ni odlar i kyrkoråd, församlingsråd och medarbetarlag. Mina tankar har gått till Dalal Jaafar Al-Memar och Grogruppen som odlar vid Husby-Ärlinghundra kyrkogård. ”Här växer inte bara grönsaker, här växer människor”, sa Dalal, och så kan man beskriva hela Märsta pastorat. Kyrkan är en grogrupp och där människor växer föds idéer.

Det som utmärker era idéer och även den verksamhet som idag bedrivs i Märsta pastorat är den goda småskaligheten och uppskattningen av det närodlade. Ni värdesätter och kan på rätt sätt uppskatta de små sammanhangen för ni vet att det ofta sker stora saker runt ett kaffebord, vid ett biblioteksbesök eller över disken i second-hand-butiken. Här i Märsta undervisar och vägleder ni varandra i trons värld medan ni dricker afternoon tea i kyrkan, träffas i öppna förskolan eller möts till körövningen. Ni förkunnar Kristus genom vardagligt småprat och ni är uthålliga i det lilla. Ni applåderar inte bara sprakande fyrverkerier som är något utöver det vanliga. Ni hyllar vardagshjältarna och ser betydelsen av deras insatser. Och det gör att ni kan hämta näring i och glädjas över gudstjänstlivet utan att låta diagram och statistik ta den glädjen ifrån er.

När jag under mitt besök har ställt frågan vad kyrkan kan bidra med, vad som är Märsta pastorats särskilda inspel, har svaren som jag har fått hämtats ur gudstjänstens sammanhang. Det tycker jag är tänkvärt. Vi, kyrkan, kan välsigna. Det är vår uppgift sa värdskapschefen Håkan på Arlanda. Vi, kyrkan, kan förlåta. Det blev mycket tydligt när vi besökte fängelset. Kyrkan har en mer genomgripande nycklamakt än den nycklamakt som Kriminalvården har. Det påminner oss också dagens episteltext om.

Vi älskar inte alltid vår nästa som oss själva. Ibland gör vi skillnad på människor. Ibland handlar vi inte som den som ska dömas efter frihetens lag, det vill säga den som ska dömas av Kristus och inte av någon annan instans. Ibland är vi inte barmhärtiga mot varandra. Synden

är en realitet i vår värld och i våra liv. Det är därför som vårt samvete inte räcker till för att rädda oss eller för att skapa ett gott samhälle för oss alla. Det är därför vi behöver Kristus.

Vi möter honom i dagens evangelietext. Jesus samtalar med en ung man som vill vinna evigt liv. Han är på jakt efter det goda livet och han menar att han faktiskt har levt precis som Gud vill. Jesus säger inte att han har fel i detta. Han säger inte som Martin Luther eller aposteln Paulus skulle ha sagt: Vi är alla syndare och har gått miste om härligheten från Gud. (Rom. 3:23.) Han grälar inte och han anklagar inte. Han ser istället på mannen med kärlek och han ser vad som är problemet. Han har hjärtat på fel ställe. Där en människas skatt är, där kommer också hennes hjärta att vara. (Matt. 6:21.) Den här mannen har sin skatt på jorden, i sina ägodelar. Jesus vill befria honom från den inkrökthet som fängslar honom genom att rikta hans uppmärksamhet bort från honom själv, mot dem som behöver hans hjälp, de fattiga, de som är hans nästa, dem han ska ta ansvar för och visa barmhärtighet mot. Det är de som är huvudsaken, centrum.

När jag mötte kyrkorådet i tisdags kväll talade vi om utmaningar för Märsta pastorat. Vi konstaterade att en utmaning kännetecknas av att den handlar om något som är eftersträvansvärt och som kräver en viss ansträngning. Alla uttryck som Guds rike och det eviga livet kan ta sig redan här på jorden är eftersträvansvärda men ibland känns det som om de ansträngningar som behövs för att den kyrkliga verksamheten ska kunna fortleva och utvecklas är lika övermäktiga som uppgiften att trycka en kamel genom ett nålsöga. Precis som för den unge mannen är det ofta våra tillgångar, ekonomin, som hindrar oss. I framtiden kommer vi inte att ha råd med lika stora kostymer som vi tidigare har kunnat använda. Vi vet det och den insikten gör ont i oss för det finns så mycket gott som skulle kunna göras och som behöver göras om vi bara kunde ordna med finansieringen.

Det befriande och bekräftande budskap som får oss att aldrig ge upp sammanfattas i den sista meningen i dagens evangelietext. ”För människor är det omöjligt” att klämma en kamel igenom ett nålsöga ”men inte för Gud. Ty för Gud är allting möjligt.” Det är därför vi som kyrka aldrig ger upp och aldrig kommer att ge upp.

Gud ser och Gud ger ständigt nya möjligheter, utmaningar och uppgifter för Märsta pastorat. Så har det alltid varit, ändra sedan de gamla kyrkorna häromkring byggdes och kristendomen kom till de här trakterna, och så kommer det alltid att vara. När vi har talat om framtiden har flera av er sagt: ”Vi ska finnas mer därute” och så har ni svept lite med handen över Märsta och landsbygden häromkring. Ni får gärna ha som er gemensamma vision och målsättning att finnas mer därute – i skogen, på hembygdsgårdarna, på torget och i skolorna. Och när ni finns därute ska ni göra samma sak som vi gör härinne i kyrkorummet och i alla andra kyrkorum som finns i Märsta pastorat. Ni ska välsigna, förmedla Guds förlåtelse, förkunna Kristus, föra en dialog om honom och med honom och låta hans tilltal nå ännu fler människor. Det är vad Håkan, Sara, Petter, Robban och många andra vill och förväntar sig av er, av oss som kyrka. De vill att vi ska ha vårt rotfäste i gudstjänstens sammanhang och att vi ska öppna upp det sammanhanget för fler.

Biskop Karin Johannesson, Uppsala stift.